

УДК 371.134:004.738.5:377.5

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.336778>

Тарас Паска, доктор філософії, асистент кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4579-388X>

Юлія Воробчак, студентка
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-6778-2207>

Вікторія Бурчак, студентка
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-6419-4587>

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена дослідженню потенціалу соціальних мереж як засобу формування мотивації до професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти в умовах цифровізації. Розкрито сутність понять “соціальна мережа” та “мотивація”, обґрунтовано їх взаємозв’язок у контексті професійної підготовки педагогів. Показано, що соціальні мережі, поєднуючи комунікаційний, інформаційний, інтерактивний та мультимедійний потенціал, сприяють розвитку внутрішньої й зовнішньої мотивації. Окреслено класифікацію платформ за функціональним призначенням та наведено результати експерименту серед студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Встановлено, що соціальні мережі активно використовуються студентами для підвищення професійної компетентності, особливо через участь у вебінарах, онлайн-курсах, професійних дискусіях, створення навчальних відео та блогів.

Ключові слова: соціальні мережі; мотивація; професійна освіта; цифрові технології; професійне зростання; майбутні педагоги; мотиваційні стратегії навчання; цифрове освітнє середовище; сучасні освітні технології; інтерактивне навчання.

Табл. 1. Літ. 11.

Taras Paska, Doctor of Philosophy, Assistant of the Bohdan Stuparyk
Pedagogy and Educational Management Department,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4579-388X>

Yuliia Vorobchak, Student of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-6778-2207>

Victoria Burchak, Student of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-6419-4587>

SOCIAL NETWORKS AS A MEANS OF FORMING MOTIVATION FOR PROFESSIONAL GROWTH OF FUTURE TEACHERS OF VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS

The article is devoted to a comprehensive study of the potential of social networks as an effective means of forming motivation for the professional growth of future teachers of vocational education institutions in the context of the digitalization of the educational space. The essence of the concepts of “social network” and “motivation” is revealed, their relationship in the context of teacher training is analyzed. It is substantiated that social networks, combining communication, information, interactive, and multimedia potential, create favorable conditions for the development of internal and external motivation, stimulate cognitive activity, creative expression, involvement in professional communities, and the formation of professional identity. The author outlines the classification of social networks by functional purpose: universal communication platforms (Facebook, Instagram), short and dynamic video content services (TikTok), professionally oriented networks (LinkedIn), video hosting (YouTube), as well as specialized online educational communities and forums.

The article presents the results of an experimental study conducted among students majoring in “Vocational Education. Digital Technologies” at Vasyl Stefanyk Precarpathian National University that showed the most respondents actively use social media to improve their professional competence. Students consider participation in webinars, online courses, professional discussions, creating and watching training videos, blogging, and participating in challenges, and international online projects to be the most effective activities.

It is established that social networks have a positive impact on maintaining a sustainable interest in the teaching profession, promote the development of self-learning skills, and increase the level of readiness for continuous professional development. The conclusions emphasize the need for targeted integration of social networks into the system of training future teachers,

development of methodological recommendations, creation of online pedagogical communities and introduction of innovative digital tools into the educational process.

Keywords: *social networks; motivation; professional education; digital technologies; professional growth; future teachers; motivational learning strategies; digital educational environment; modern educational technologies; interactive learning.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку української освіти відбувається в умовах глибоких соціально-економічних трансформацій, цифровізації суспільства та активного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери життя. Майбутні педагоги закладів професійної освіти навчаються в середовищі, де цифровий простір і соціальні мережі стали невід'ємною частиною щоденної комунікації, отримання інформації та професійної взаємодії. У таких умовах особливої актуальності набуває проблема формування внутрішньої мотивації до безперервного професійного зростання, адже саме вона визначає готовність майбутніх фахівців до успішної самореалізації в освітньому просторі. Використання соціальних мереж у навчальних і професійно-орієнтаційних цілях відкриває нові можливості для формування освітніх траєкторій, розвитку педагогічних компетентностей і професійної рефлексії здобувачів освіти. Водночас виникає необхідність наукового обґрунтування механізмів ефективного застосування соціальних мереж як інструмента мотиваційного впливу на студентів.

Виклики сучасності – воєнний стан, глобалізаційні процеси, стрімкий розвиток цифрових технологій – змушують переглядати підходи до організації підготовки майбутніх педагогів та активніше інтегрувати інноваційні інструменти у процес професійного становлення. Соціальні мережі, які до недавнього часу розглядалися переважно як засіб неформального спілкування, дедалі частіше використовуються для створення професійних спільнот, поширення навчального контенту, обміну досвідом та участі у професійних дискусіях. Проте їхній потенціал у формуванні мотивації майбутніх педагогів до професійного зростання досліджений недостатньо. Існує потреба у визначенні педагогічних умов, методів та форм діяльності, які б забезпечували ефективне використання соціальних мереж для стимулювання пізнавальної активності, професійної самоосвіти та прагнення до вдосконалення педагогічної майстерності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Використання соціальних мереж як засобу професійного зростання та формування мотивації майбутніх педагогів активно досліджується сучасними науковцями. Зокрема, увагу приділяють впливу мережевих платформ на професійний розвиток, цифровізації освітнього середовища у працях В. Бикова, О. Бокшиц, М. Голованя, Г. Жабєєва, М. Жалдака, Ю. Жука, Н. Задорожної, І. Камен-

ської, Л. Карташової, А. Крижановського, М. Кривонос, В. Кухаренка, Г. Кучаковської, С. Литвиної, Н. Морзе, О. Радкевича, С. Сисоевої, Н. Тверезовської, О. Яшенка та ін. Дослідники також наголошують, що соціальні мережі, завдяки інтерактивності, мультимедійності та мережевій взаємодії, створюють широкі можливості для розвитку творчих здібностей, формування пізнавального інтересу та стійкої професійної мотивації здобувачів освіти.

Теоретичні засади мотивації як рушійної сили діяльності особистості представлені у працях Т. Голубенко, А. Квятковської, О. Ковальнової, В. Корнієнко, І. Кипич, І. Крамаренко, М. Левченко, А. Лукіянчук, О. Маєвської, А. Мельник, О. Пінської, Н. Родінової, Н. Скрипник, О. Тіщук, С. Феденько, А. Цапко, Т. Чернової, В. Шкраб'юк та ін. Сучасне розуміння мотивації як поєднання внутрішніх і зовнішніх чинників відображено у працях А. Лукіянчук, навчальна мотивація як усвідомлена самостійна активність – у дослідженнях О. Маєвської, О. Тіщук, Т. Чернової, у свою чергу О. Пінська акцентує на професійній мотивації як ціннісно-смісловій спрямованості особистості.

Водночас, питання методичного забезпечення використання соціальних мереж як засобу формування мотивації до професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти, визначення оптимальних форм і стратегій їх інтеграції в освітній процес залишаються недостатньо дослідженими.

Мета статті полягає у дослідженні можливостей та механізмів використання соціальних мереж як ефективного засобу формування мотивації до професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти.

Виклад основного матеріалу. В умовах реалізації Концепції цифрової трансформації освіти і науки України на період до 2026 року (2021) особливої ваги набуває питання створення дієвого цифрового освітнього простору, який забезпечуватиме майбутнім педагогам закладів професійної освіти можливість інтегрувати сучасні технології у власну професійну підготовку. Документ визначає необхідність удосконалення цифрового контенту, оновлення організаційних форм, методів та засобів навчання, розвитку цифрової інфраструктури та забезпечення рівного доступу всіх учасників освітнього процесу до якісного інтернет-з'єднання [5]. У цьому контексті соціальні мережі розглядаються не лише як інструмент міжособистісної комунікації, а й як потужний ресурс професійного зростання, здатний мотивувати здобувачів освіти до активної

самоосвітньої діяльності та участі в професійних спільнотах.

Перш ніж аналізувати освітній потенціал соціальних мереж, доцільно визначити сутність самого поняття. Як зазначено у “Великій українській енциклопедії”, соціальна мережа – це “веб-сайт або додаток, заснований на інтернет-технологіях; платформа для комунікацій користувачів, що надає їм можливість зв’язуватися, створюючи особисті інформаційні профілі, надаючи доступ до цих профілів іншим користувачам, створюючи спільноти зі спільними зацікавленнями” [2]. Дослідник А. Крижановський визначає соціальну мережу як “сайт, створений з метою пошуку, знайомств та спілкування людей” [7, 277].

На думку науковиці М. Кривонос, соціальні мережі – це “новий засіб комунікації, що виник з появою Інтернету, призначений, в першу чергу, для організації соціальних відносин. Це автоматизоване соціальне середовище, яке дає можливість для міжособистісного та групового спілкування без жодних обмежень користувачів з однаковими інтересами” [6, 157]. Таким чином, соціальні мережі виступають універсальними платформами для комунікації, співпраці та обміну знаннями, що відкриває перспективи їхнього ефективного використання в освітньому середовищі.

Водночас формування мотивації до професійного зростання у майбутніх педагогів неможливе без чіткого розуміння поняття “мотивація”. “Велика українська енциклопедія” визначає її як “психологічний чинник, що спонукає або заохочує особу до дії” [1]. Дослідниця А. Лукіяничук пропонує більш розгорнуте визначення, трактуючи мотивацію як “сукупність особистісних та ситуативних факторів, які спонукають до активності (діяльності) людини” [9, 4].

У науковій літературі виокремлюють внутрішні та зовнішні джерела мотивації: перші пов’язані з прагненням особистості до самовдосконалення, пізнання, досягнень; другі – зумовлені соціальними чинниками, такими як оцінки, винагороди, заохочення чи контроль. Ці положення особливо важливі у професійній освіті, де від мотиваційної складової залежить ефективність засвоєння майбутнім педагогом професійних знань і навичок.

Професійна мотивація, як наголошує науковиця О. Пінська, є “системою цілей, потреб, що спонукають студента до активного засвоєння знань, оволодіння вміннями і навичками, свідомого ставлення до професії” [10]. Таким чином, вона стає ключовим чинником у формуванні професійної компетентності майбутніх педагогів, визначаючи рівень їхньої готовності до практичної діяльності та прагнення до безперервного професійного вдосконалення. Важливим аспектом є те, що розвиток професійної мотивації неможливий без створення від-

повідного інформаційно-освітнього середовища, у якому соціальні мережі можуть виконувати роль каталізатора.

Сучасні дослідження (В. Ковальчук, Н. Винницька, О. Жигайло) підтверджують, що “цифрові засоби сприяють підвищенню мотивації до навчання, оскільки дають змогу використовувати візуалізацію, анімацію, інтерактивні вправи та симуляції, які роблять освітній процес більш захопливим” [4, 18]. Це безпосередньо стосується соціальних мереж, адже вони поєднують мультимедійні можливості, інтерактивність та мережеву взаємодію. При цьому дослідники І. Каменська та О. Бокшиц наголошують, що “учасникам освітнього процесу доцільно використовувати соціальні мережі як інструмент неформальної освіти для особистих потреб, для пошуку мотивації та натхнення з метою розширити можливість саморозвитку, самореалізації та здобути нові знання і практичний досвід” [3, 308]. Це означає, що платформи на кшталт Facebook, Instagram, LinkedIn або YouTube можуть виступати додатковими майданчиками для професійного становлення майбутніх педагогів.

Як зазначає Г. Кучаковська, “впровадження соціальних мереж сприяє підвищенню мотивації до навчання, індивідуалізації та диференціації навчально-виховного процесу, стимулюванню розвитку творчих здібностей та пізнавального інтересу студентів, колаборації, комунікації, вмінню працювати в колективі” [8, 146]. Це твердження підкреслює універсальний характер соціальних мереж, які, будучи інтегрованими в освітній процес, можуть значно розширити його потенціал. Соціальні платформи дають змогу не лише обмінюватися інформацією, але й організовувати проектну діяльність, проводити дискусії, створювати мультимедійні навчальні матеріали, здійснювати взаємне оцінювання та зворотний зв’язок. Таким чином, вони створюють умови для активної залученості студентів у професійну діяльність ще під час навчання.

У контексті професійної підготовки педагогічних кадрів важливою є позиція О. Радкевича, який наголошує, що соціальні мережі відіграють значну роль у професійному розвитку педагогічних працівників закладів професійної освіти, оскільки такий розвиток здійснюється “на засадах саморозвитку – як основної парадигми інформаційно-педагогічної діяльності” [11, 91]. Цей підхід підтверджує, що педагог не обмежується лише формальними програмами підвищення кваліфікації, а активно використовує доступні онлайн-ресурси для самостійного оволодіння новими знаннями та методами.

У сучасному освітньому просторі соціальні мережі поступово утверджуються як потужний інструмент освітньої взаємодії, здатний поєднувати формальні та неформальні підходи до навчання,

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

сприяти організації комунікації між викладачами, студентами, роботодавцями та професійними спільнотами. Їхнє використання дозволяє створювати середовище постійного інформаційного обміну, яке виходить за межі аудиторних занять і продовжується у цифровому середовищі. Завдяки цьому майбутні педагоги отримують доступ не лише до навчального контенту, але й до широкого спектра професійних ресурсів, що допомагає формувати комплексне бачення власної педагогічної діяльності. Соціальні мережі стають не лише майданчиком для публікації матеріалів, а й простором для дискусій, пошуку нових методів роботи та обміну успішними педагогічними практиками.

На основі аналізу наукової літератури та власного практичного досвіду нами сформовано класифікацію соціальних мереж, що можуть ефективно використовуватися у професійній підготовці майбутніх педагогів закладів професійної освіти. Перша група – універсальні платформи для спілкування та обміну інформацією, зокрема Facebook і Instagram, які дозволяють створювати професійно-орієнтовані групи, сторінки та події для обговорення методики викладання професійних дисциплін, обміну дидактичними матеріалами та координації студентських і педагогічних проєктів. Друга група – соціальні мережі, орієнтовані на короткий

динамічний відеоконтент, зокрема TikTok, що дедалі активніше використовується для поширення міні-лекцій з методики викладання, демонстрації виробничих процесів і практичних навичок, необхідних у підготовці фахівців робітничих професій. Третя група – професійно-орієнтовані платформи, такі як LinkedIn, які створюють широкі можливості для налагодження контактів із викладачами, майстрами виробничого навчання та роботодавцями, а також для обміну досвідом з упровадження інноваційних підходів у закладах професійної освіти. Четверта група – відеохостинги, серед яких провідне місце посідає YouTube як ресурс для розміщення та перегляду відеоуроків з професійно-практичної підготовки, методичних семінарів і педагогічних експериментів. П'ята група – спеціалізовані освітні онлайн-спільноти та форуми, які спрямовані на взаємодію виключно в контексті професійної освіти, забезпечуючи обмін досвідом, колективну розробку навчальних матеріалів та підтримку інноваційних ініціатив у сфері підготовки майбутніх педагогічних кадрів.

Нами укладено таблицю 1, яка узагальнює та систематизує роль різних типів соціальних мереж у формуванні мотивації до професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти, зокрема їхні освітні та мотиваційні можливості.

Таблиця 1

Соціальні мережі як інструмент формування мотивації до професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти

№	Тип соціальної мережі	Приклади платформ	Освітні можливості, що формують мотивацію	Мотиваційні та професійні можливості для майбутніх педагогів закладів професійної освіти
1	Універсальні комунікаційні платформи	Facebook, Instagram	Створення груп для обміну досвідом, організація обговорень педагогічних методик, підтримка колективної роботи	Сприяння самореалізації, розширення професійних контактів, отримання схвалення і визнання
2	Платформи короткого відеоконтенту	TikTok	Поширення мотиваційних міні-лекцій, демонстрація практичних навичок, залучення через креативний контент	Формування професійного іміджу, підвищення внутрішньої мотивації через взаємодію з аудиторією
3	Професійно-орієнтовані мережі	LinkedIn	Участь у дискусіях, обмін досвідом, доступ до нових знань і тенденцій у закладах професійної освіти	Мотивація до самовдосконалення, розширення мережі для кар'єрного розвитку
4	Відеохостинги	YouTube	Перегляд та створення навчальних і мотиваційних відеоматеріалів, майстер-класів	Натхнення через приклади успішних педагогів, розвиток творчих здібностей
5	Спеціалізовані освітні спільноти	Освітні форуми, Edmodo, Google Classroom	Спільна розробка матеріалів, обговорення викликів та успіхів у закладах професійної освіти	Підтримка професійного розвитку, стимулювання колективної мотивації

Соціальні мережі відкривають широкі можливості для професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти. Вони забезпечують доступ до актуальної інформації, сприяють самонавчанню, формуванню професійної ідентичності та навичок створення і поширення власного освітнього контенту. Використання таких платформ, як Facebook, Instagram, TikTok, YouTube, дозволяє організовувати групи для обміну матеріалами, вести блоги, створювати навчальні відео й обговорювати сучасні педагогічні технології в онлайн-спільнотах.

Механізми мотиваційного впливу соціальних мереж охоплюють як внутрішні, так і зовнішні стимули. Особиста зацікавленість у професійному самовираженні, зворотний зв'язок від спільноти, участь у челенджах, вебінарах, конкурсах формують сталу мотивацію до розвитку. Такі активності, як ведення блогів, участь у професійних групах у Facebook чи LinkedIn, сприяють обміну досвідом і включенню майбутніх педагогів у процес безперервного навчання, поєднуючи пізнавальний і практичний аспекти їхньої підготовки.

З метою виявлення особливостей впливу соціальних мереж на формування мотивації до професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти кафедрою педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (ПНУ ім. В. Стефаника) упродовж 2024–2025 рр. проведено експериментальне дослідження. У ньому взяли участь 45 студентів освітнього рівня бакалавр, що навчаються за спеціальністю “Професійна освіта. Цифрові технології” педагогічного факультету. Для збору емпіричних даних використано метод анкетування за авторською анкетною на тему “Роль соціальних мереж у формуванні мотивації до професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти”. Анкета містила як закриті запитання, так і питання відкритого типу, що стимулювали респондентів до висловлювання власних думок і пропозицій.

Аналіз результатів дослідження засвідчив, що 51 % опитаних студентів мають високий або вищий за середній рівень усвідомлення можливостей соціальних мереж у контексті професійного розвитку, 44 % – середній рівень, а лише 5 % – низький рівень.

У процесі опитування було з'ясовано, якими соціальними мережами студенти користуються найчастіше для професійного та освітнього зростання. Найбільш популярними виявилися: Instagram (87 %), TikTok (82 %), YouTube (80 %), Facebook (69 %), LinkedIn (42 %). Значно меншою популярністю користуються спеціалізовані освітні спільноти, такі як Edmodo чи міжнародні освітні форуми (близько 18 %).

Особливий інтерес становить розподіл відповідей на питання про види активності, які найбільше мотивують студентів у соціальних мережах. Найчастіше респонденти відзначали перегляд та участь у вебінарах, онлайн-курсах і майстер-класах (78 %), ведення або читання професійних блогів (64 %), участь у професійних дискусійних групах (60 %), перегляд навчальних відео з професійної підготовки (58 %).

Окремим блоком було з'ясовано, як саме використання соціальних мереж впливає на внутрішню та зовнішню мотивацію студентів. Згідно з результатами опитування, 72 % респондентів вважають, що соціальні мережі допомагають підтримувати постійний інтерес до обраної професії; 68 % – що вони стимулюють прагнення до саморозвитку; 56 % – що дають змогу відчувати професійну причетність через участь у спільнотах; 49 % – що вони підсилюють мотивацію завдяки визнанню результатів роботи з боку колег і викладачів.

Цікавими є результати аналізу відповідей на питання про мотиваційні стратегії навчання, реалізовані через соціальні мережі. Найбільш ефективними студенти вважають: створення власних навчально-методичних відео і публікація їх у соцмережах (71 %), онлайн-челенджі та конкурси професійної майстерності (66 %), участь у міжнародних освітніх флешмобах (58 %), співпрацю в освітніх проєктах через онлайн-групи (51 %).

Важливим було з'ясувати також, як респонденти оцінюють загальний вплив соціальних мереж на їхній професійний розвиток. Високий рівень впливу вказали 64 % опитаних, середній – 33 %, низький – лише 3 %.

У відкритому запитанні анкети студентам було запропоновано висловити власну думку щодо того, як саме можна підвищити ефективність використання соціальних мереж у професійній підготовці майбутніх педагогів закладів професійної освіти. Серед найпоширеніших пропозицій: створення постійно діючих онлайн-спільнот для обміну досвідом між студентами і викладачами (79 %); впровадження елементів гейміфікації у професійних онлайн-активностях (64 %); організація регулярних педагогічних вебінарів та воркшопів із залученням успішних практиків (62 %); стимулювання студентів до ведення власних професійних блогів та відеоканалів (58 %); інтеграція соціальних мереж у структуру навчальних дисциплін (53 %).

На основі отриманих результатів можна стверджувати, що соціальні мережі відіграють значну роль у формуванні як внутрішньої, так і зовнішньої мотивації до професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти, створюючи умови для їхнього безперервного розвитку, розширення професійних контактів та підвищення якості підготовки до майбутньої педагогічної діяльності.

Висновки. Аналіз наукової літератури та власні напрацювання підтвердили, що соціальні мережі виступають важливим інструментом формування мотивації до професійного зростання майбутніх педагогів закладів професійної освіти. Їхнє використання поєднує формальні й неформальні освітні підходи, забезпечує доступ до актуального професійного контенту, сприяє розвитку комунікативної та цифрової компетентностей. Визначені механізми впливу соціальних мереж охоплюють як внутрішню мотивацію (саморозвиток, творчість, професійне самовираження), так і зовнішню (визнання досягнень, професійні контакти, участь у спільнотах).

Результати експериментального дослідження засвідчили, що більшість студентів спеціальності “Професійна освіта. Цифрові технології” ПНУ ім. В. Стефаника активно користуються соціальними мережами для підвищення рівня власної професійної підготовки, зокрема Instagram, TikTok, YouTube, Facebook і LinkedIn. Найефективнішими видами активності респонденти вважають участь у вебінарах та онлайн-курсах, ведення або читання професійних блогів, створення навчальних відео та залучення до онлайн-челенджів. Встановлено, що соціальні мережі істотно впливають на підтримання стійкого інтересу до обраної професії, стимулюють самонавчання та формують відчуття професійної приналежності.

Подальші наукові розвідки доцільно спрямувати на розроблення методичних рекомендацій щодо інтеграції соціальних мереж у структуру освітніх дисциплін, створення педагогічних онлайн-спільнот, а також дослідження впливу окремих платформ на розвиток професійних компетентностей. Перспективним є аналіз гейміфікаційних стратегій та інтерактивних онлайн-форм, що здатні підсилити мотивацію студентів закладів професійної освіти до безперервного професійного вдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Велика українська енциклопедія. Мотивація. URL: <https://vue.gov.ua/%D0%9C%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (дата звернення: 03.08.2025).
2. Велика українська енциклопедія. Соціальна мережа. URL: https://vue.gov.ua/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B0 (дата звернення: 03.08.2025).
3. Каменська І., Бокшиц О. Соціальні мережі як інструмент неформальної освіти при підготовці педагога професійного навчання. *Соціум. Документ. Комунікація*. 2022. Вип. 15. С. 296–314.
4. Ковальчук В., Винницька Н., Жигайло О. Використання цифрових інструментів, дієвих практик в процесі формування математичної та інформаційно-комунікаційної компетентностей учнів. *Молодь і ринок*. 2025. № 4(236). С. 17–21.

5. Концепція цифрової трансформації освіти і науки: МОН запрошує до громадського обговорення. 2021. URL: <https://mon.gov.ua/news/kontseptsiya-tsifrovoi-transformatsii-osviti-i-nauki-mon-zapros hue-do-gromadskogo-obgovorenn ya> (дата звернення: 03.08.2025).

6. Кривонос М. Використання соціальних мереж в освітньому процесі для формування цифрової компетентності здобувачів освіти. *Prospects of Innovative Development in Science and Technology*. 2024. № 1. С. 156–159.

7. Крижановський А. Використання соціальних мереж у навчальному процесі вищого навчального закладу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 31. Т. 3. С. 276–281.

8. Кучаковська Г. Роль соціальних мереж в активізації процесу навчання інформатичних дисциплін майбутніх вчителів початкової школи. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2015. Т. 47. № 3. С. 136–149.

9. Лукіяничук А. Мотивація професійної діяльності педагогічних працівників: методичні рекомендації. Біла Церква: БІНПО ДЗВО УМО, 2020. 46 с.

10. Пінська О. Професійна мотивація як засіб підвищення ефективності навчальної діяльності студентів. *Проблеми трудової і професійної підготовки*. 2009. Вип. 14. С. 111–115.

11. Радкевич О. Соціальні мережі в професійному розвитку педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. 2014. № 8. С. 88–93.

REFERENCES

1. Velyka ukrainska entsyklopediia. Motyvatsiia [The Great Ukrainian Encyclopedia. Motivation]. Available at: <https://vue.gov.ua/%D0%9C%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (Accessed 3 Aug. 2025). [in Ukrainian].
2. Velyka ukrainska entsyklopediia. Sotsialna merezha [The Great Ukrainian Encyclopedia. Social network]. Available at: https://vue.gov.ua/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B0 (Accessed 3 Aug. 2025). [in Ukrainian].
3. Kamenska, I. & Bokshyts, O. (2022). Sotsialni merezhi yak instrument neformalnoi osvity pry pidhotovtsi pedahoha profesiinoho navchannia [Social networks as an instrument of non-formal education in the preparation of a teacher of vocational education]. *Society. Document. Communication*. Vol. 15. pp. 296–314. [in Ukrainian].
4. Kovalchuk, V., Vynnytska, N. & Zhyhailo, O. (2025). Vykorystannia tsyfrov ykh instrumentiv, diievykh praktyk v protsesi formuvannia matematychnoi ta informatsiino-komunikatsiinoi kompetentnostei uchniv [The use of digital tools, effective practices in the process of forming mathematical and information and communication competencies of students]. *Youth & market*. No. 4(236). pp. 17–21.
5. Kontseptsiiia tsyfrovoi transformatsii osvity i nauky: MON zapros hue do hromadskoho obhovorennia [The concept of digital transformation of education and science: MES invites to public discussion]. (2021). Available at: <https://mon.gov.ua/news/kontseptsiya-tsifrovoi-transformatsii-osviti-i-nauki-mon-zapros hue-do-gromadskogo-obgovorenn ya> (Accessed 3 Aug. 2025). [in Ukrainian].
6. Kryvonos, M. (2024). Vykorystannia sotsialnykh merezh v osvithomu protsesi dlia formuvannia tsyfrovoi kompetentnosti zdobuvachiv osvity [The use of social networks in

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВЧИТЕЛЯ ТА ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

the educational process for the formation of digital competence of students]. *Prospects of Innovative Development in Science and Technology*. No. 1. pp. 156–159. [in Ukrainian].

7. Kryzhanovskiy, A. (2020). Vykorystannia sotsialnykh merezh u navchalnomu protsesi vyshchoho navchalnoho zakladu [The use of social networks in the educational process of a higher education institution]. *Topical issues of the humanities*. Issue 31. Vol. 3. pp. 276–281. [in Ukrainian].

8. Kuchakovska, H. (2015). Rol sotsialnykh merezh v aktyvizatsii protsesu navchannia informatychnykh dystsyplin maibutnikh vchyteliv pochatkovoї shkoly [The role of social networks in activating the process of teaching computer science to future primary school teachers]. *Information technologies and learning tools*. No. 47. Vol. 3. pp. 136–149. [in Ukrainian].

9. Lukiianchuk, A. (2020). Motyvatsiia profesiinoї diialnosti pedahohichnykh pratsivnykiv: metodychni rekomen-

datsii [Motivation of professional activity of pedagogical workers: methodical recommendations]. *Bila Tserkva*, 46 p. [in Ukrainian].

10. Pinska, O. (2009). Profesiina motyvatsiia yak zasib pidvyshchennia efektyvnosti navchalnoi diialnosti studentiv [Professional motivation as a means of increasing the effectiveness of students' learning activities]. *Problems of labor and professional training*. Vol. 14. pp. 111–115. [in Ukrainian].

11. Radkevych, O. (2014). Sotsialni merezhi v profesiinomu rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv [Social networks in the professional development of pedagogical staff of vocational schools]. *Scientific Bulletin of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Professional pedagogy*. No. 8. pp. 88–93. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 04.08.2025

УДК 373.3.091.21–051–052

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.336984>

Марта Проц, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової та дошкільної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0446-5898>

Ольга Галюка, доктор філософії,
доцент кафедри початкової та дошкільної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6257-6118>

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВЧИТЕЛЯ ТА ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті проаналізовано сучасні підходи до організації освітнього простору вчителя та здобувачів початкової освіти в умовах реалізації Концепції Нової української школи. Висвітлено ключові характеристики та принципи організації сучасного освітнього простору. Окремлено роль навчально-наукових лабораторій у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи. Авторами описано структуру та функціональні осередки таких лабораторій, їхній вплив на формування професійних компетентностей майбутніх учителів. Підкреслено значення просторово-функціонального зонування як засобу створення гнучкого, багатофункціонального та комфортного освітнього середовища.

Ключові слова: освітній простір; зонування простору; початкова освіта; Нова українська школа; навчально-наукова лабораторія; професійна підготовка вчителів; дитиноцентризм; компетентнісний підхід; педагогічні технології.

Літ. 10.

Marta Prots, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Primary and Preschool Education Department,
Ivan Franko National University of Lviv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0446-5898>

Olha Haliuka, Doctor of Philosophy,
Associate Professor of the Primary and Preschool Education Department,
Ivan Franko National University of Lviv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6257-6118>

CONTEMPORARY APPROACHES TO THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL SPACE FOR TEACHERS AND PRIMARY EDUCATION STUDENTS IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

The article examines modern approaches to organizing the educational space of teachers and students in primary education within the framework of the New Ukrainian School (NUS) Concept. It analyses key principles, conditions, and directions for creating a safe, inclusive, and child-centred educational environment that promotes the development of competencies,